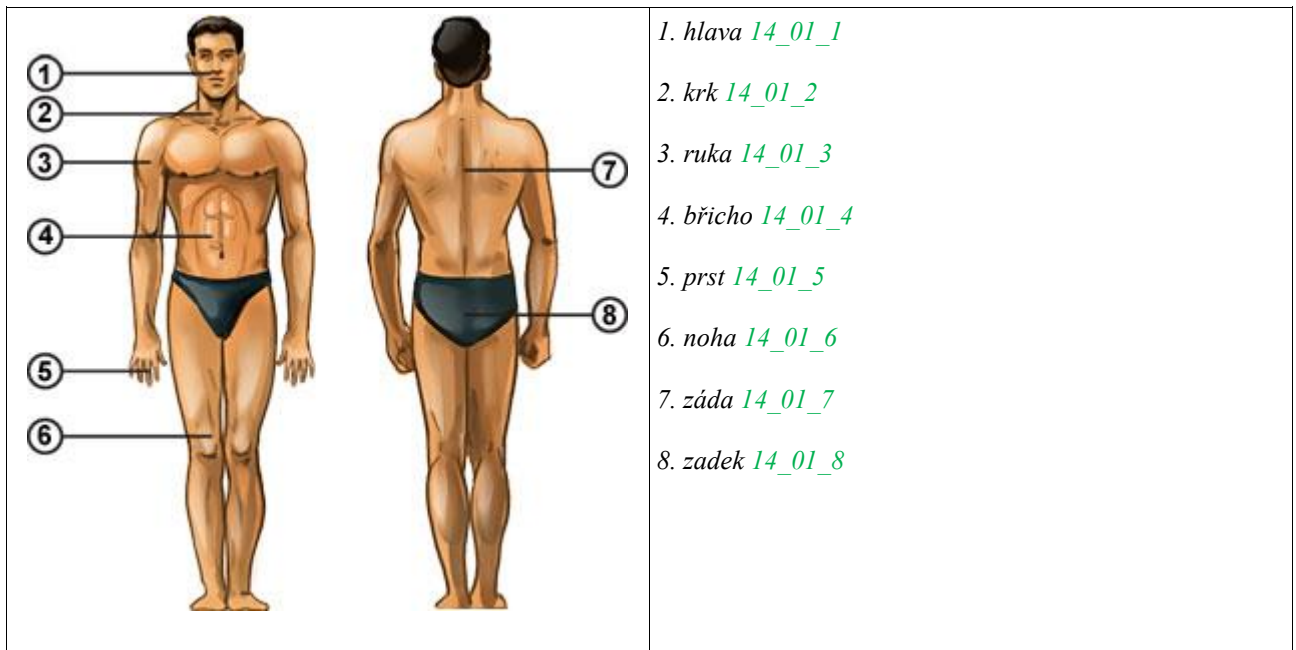

Lekce 14: Lidské tělo I. U doktora I

1. Lidské tělo I.
2. U doktora
3. Nemoci a úrazy
4. Důležité výrazy a fráze
5. Test

1. Lidské tělo I

14_01 Co je to? Poslouchejte a opakujte.

VÝSLOVNOST: Při opakování nových slov pečlivě nacvičujte přízvuk na první slabice. Více o výslovnosti najdete [zde](#). GG 2

Doplňte části těla.

prsty ruka zadek noha záda krk břicho hlava

14_01 Jaká část těla to je? Seřad'te písmena. Pak kontrolujte poslechem.

BCHŘIO – břicho 14_01_4

ZDÁA – záda 14_01_7

ZDAKE – zadek 14_01_8

HVALA – hlava 14_01_1

KKR – krk 14_01_2

RAKU – ruka 14_01_3

PSRT – prst 14_01_5

NHAO – noha 14_01_6

14_02 Co je to? Poslouchejte a opakujte.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. vlasy 14_02_1 2. oko 14_02_2 3. nos 14_02_3 4. ústa, pusa 14_02_4 5. ucho 14_02_5 6. zub 14_02_6 7. jazyk 14_02_7 8. ret 14_02_8
--	--

VÝSLOVNOST: Při opakování nových slov pečlivě nacvičujte přízvuk na první slabice. Více o výslovnosti najdete [zde](#). GG 2

Doplňte části hlavy.

oko ret zub ústa, pusa nos vlasy ucho jazyk

	<ol style="list-style-type: none"> 1. vlasy 2. oko 3. nos 4. ústa, pusa 5. ucho 6. zub 7. jazyk 8. ret
--	--

VŠIMNĚTE SI: Výraz *ústa* je formální a používá se ve formálních situacích nebo v písemném projevu. Výraz *pusa* je neformální. Může znamenat také polibek.

Doplňte formy plurálu.

prsty nohy zuby rty

singulár	plurál
zub	zuby
ret	rty
noha	nohy
prst	prsty

VŠIMNĚTE SI: Některá substantiva mají v nominativu sg. tzv. mobilní e, které v deklinaci mizí (je to historický pozůstatek hlásky, jež zde v minulosti existovala). Například: ret – rty.

14_03 Co je to? Poslouchejte. Vyberte, co slyšíte.

				
záda/zády 14_03_1	ústa/ ústy 14_03_2	ruky/ruce 14_03_3	ucha/uši 14_03_4	oka/oči 14_03_5

GRAMATIKA: Některá substantiva mají nepravidelné tvary nominativu plurálu. Patří mezi ně i některé části těla, například ruka – ruce, ucho – uši, oko – oči. Další podstatná jména mají pouze tvar plurálu, například záda nebo ústa.

Vyberte správnou formu slova.

Máme dvě ruka/ruky/ruce a dvě noha/nohy/nohu.

Na hlavě jsou dvě oko/oka/oči.

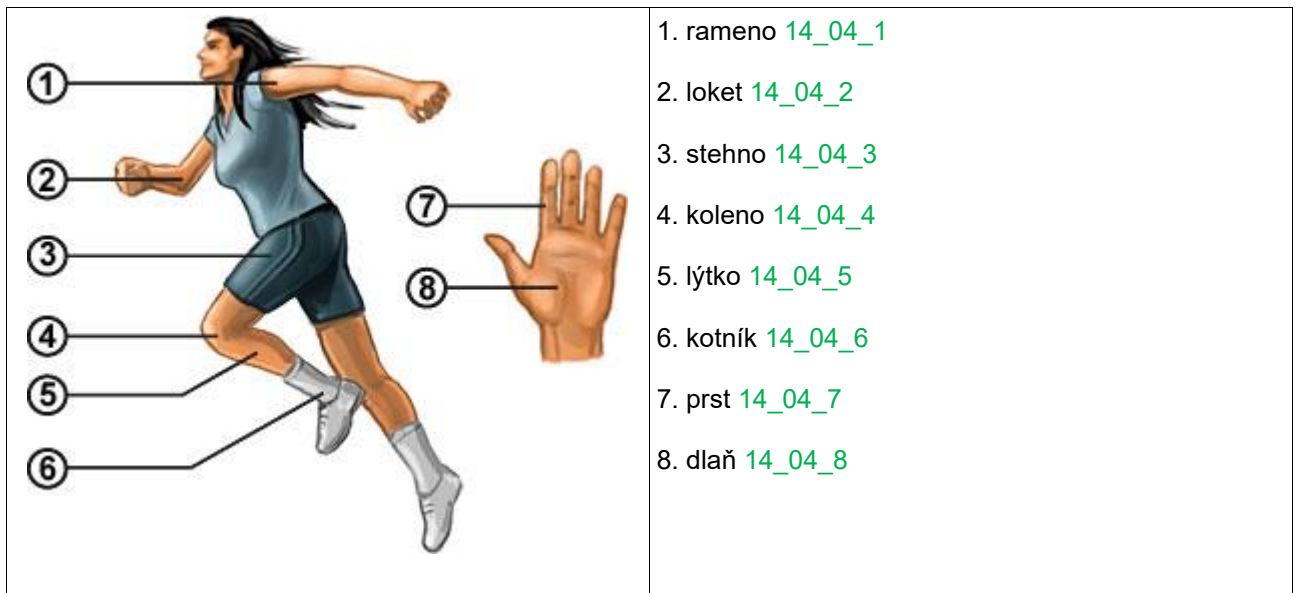
Má dvě ucha/uši/ucho.

V ústech jsou zuby/zub/zubu.

Na hlavě mám vlasu/vlas/vlasy.

Na ruce jsou prst/prsty/prstu.

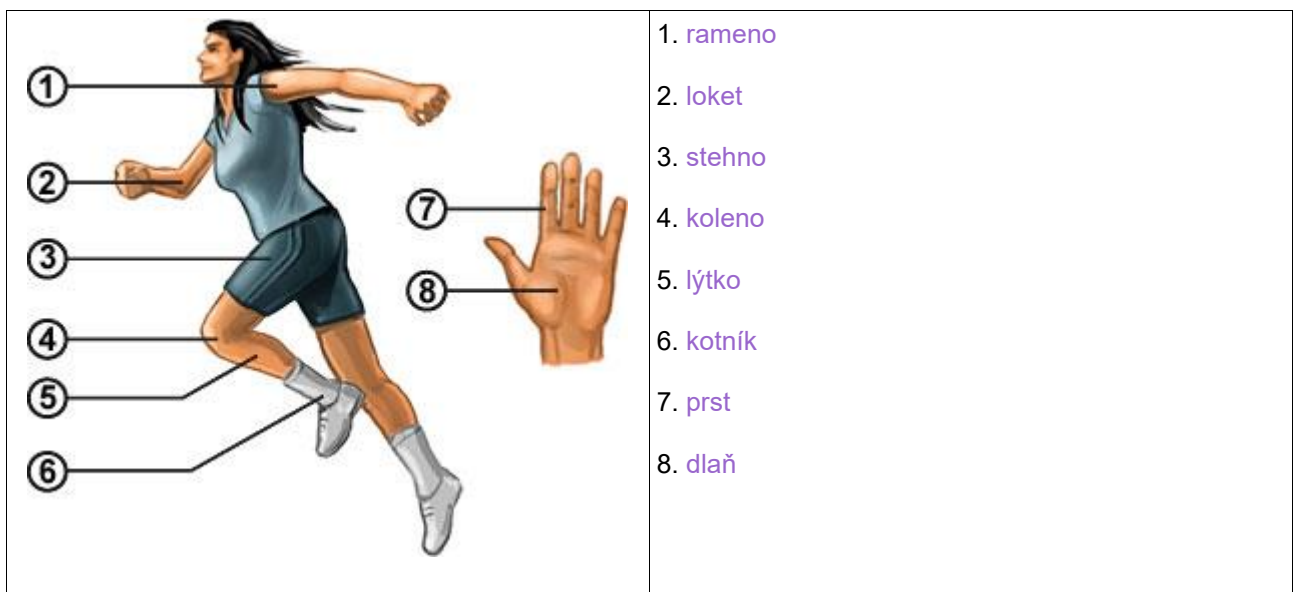
14_04 Co je to? Poslouchejte a opakujte.

VÝSLOVNOST: Při opakování nových slov pečlivě nacvičujte přízvuk na první slabice. Více o výslovnosti najdete [zde](#). GG 2

Doplňte části těla.

loket lýtko prst rameno kotník koleno dlaň stehno

14_05 Poslouchejte 3 dialogy. Jaké části těla se tam objevují? Vyberte, co slyšíte.

Dialog 1 [14_05_1](#)

Jazyk	hlava	nos	krk
-------	-------	-----	-----

Dialog 2 [14_05_2](#)

Vlasy	nohy	oči	pusa
-------	------	-----	------

Dialog 3 14_05_3

Nohy	koleno	kotník	lýtka
------	--------	--------	-------

2. U doktora

T_14_06 Pan Blažej je nemocný. Poslouchejte. Kde pan Blažej je?

Pan Blažej je...

v hospodě	v kanceláři	v čekárně u doktora	na úřadě	v nemocnici
-----------	-------------	---------------------	----------	-------------

14_06 Co obvykle slyšíte nebo říkáte v čekárně u doktora? Poslouchejte ještě jednou. Spojte části vět.

A waiting room, there are patients sitting there, including a middle aged fat lady. A nurse opens a door, she is speaking to a middle aged man, who is standing there, giving her a card.

Kdo je další	kartičku pojištění?	na řadě?
Jak dlouho	už tady čekáte?	už tady čekáte?
Já jsem	počkejte.	poslední.
Máte	na řadě?	kartičku pojištění?
Dobře, tak chvíli	poslední.	počkejte.

VŠIMNĚTE SI: Ve formální nebo psané komunikaci se používá výraz karta zdravotního pojištění. V běžné komunikaci se používá výraz karta nebo kartička pojištění.

14_07 Co obvykle říká doktor? Poslouchejte a opakujte. Doplňte k obrázkům.

Otevřete ústa. Odložte si. Lehněte si. Co vás bolí?

Situation in a doctor's office. Doctor is asking a patient (the same as in the preceding picture). They are both sitting.(see Čeština expres 2, page 31)	Situation in a doctor's office. Doctor is examining patient (the same as in the preceding picture).. He has an open mouth. (see Čeština expres 2, page 31)	Situation in a doctor's office. A man (the same as in the preceding picture).takes off his shirt. (see Čeština expres 2, page 31)	Situation in a doctor's office. Man (the same as in the preceding picture).is laying down on a couch. (see Čeština expres 2, page 31)
Co vás bolí? 14_07_1	Otevřete ústa. 14_07_2	Odložte si. 14_07_3	Lehněte si.14_07_4

T_14_08 Pan Blažej je u doktora. Poslouchejte. Vyberte, co je/není pravda.

Situation in a doctor's office. There is a man with sore throat. The doctor is a man.

Pan Blažej má horečku.	ANO/NE
Pan Blažej nemá problém s jídlem.	ANO/NE
Doktor říká, že pan Blažej musí jíst pomeranče.	ANO/NE
Doktor říká, že pan Blažej nesmí jít do práce.	ANO/NE
Pan Blažej musí přijít zítra na kontrolu.	ANO/NE

VŠIMNĚTE SI: Údaje o tělesné teplotě se udávají ve stupních Celsia. Čteme je například takto:

- 36,8°C – třicet šest osm
- 37,5°C – třicet sedm pět
- 38, 3°C – třicet osm dva

39,2°C – třicet devět dva

Tělesnou teplotu nad 37°C nazýváme zvýšená teplota. Tělesnou teplotu nad 38°C nazýváme horečka.

14_08 Pan Blažej je u doktora. Seřadte dialog. Pak kontrolujte poslechem.

Doktor: Aha, a měřil jste si teplotu?

Doktor: To určitě ne. Musíte zůstat doma, ležet a hodně pít. Nemáte na něco alergii?

1. *Doktor:* Dobrý den, pane Blažej. Co potřebujete?

Pan Blažej: Dobrý den, pane doktore. Je mi už třetí den špatně. Bolí mě v krku a nemůžu jíst.

Doktor: Otevřete ústa. Hm, to není dobré. Máte silnou angínu.

Pan Blažej: Takže zítra nemůžu jít od práce?

Doktor: Na shledanou.

Pan Blažej: Ne, nemám.

Doktor: Tak tady máte recept na antibiotika. A za týden přijďte na kontrolu!

Pan Blažej: Ano, mám 38, 2.

Pan Blažej: Dobře, děkuju. Na shledanou.

Doktor: Dobrý den, pane Blažej. Co potřebujete?

Pan Blažej: Dobrý den, pane doktore. Je mi už třetí den špatně. Bolí mě v krku a nemůžu jíst.

Doktor: Aha, a měřil jste si teplotu?

Pan Blažej: Ano, mám 38, 2.

Doktor: Otevřete ústa. Hm, to není dobré. Máte silnou angínu.

Pan Blažej: Takže zítra nemůžu jít od práce?

Doktor: To určitě ne. Musíte zůstat doma, ležet a hodně pít. Nemáte na něco alergii?

Pan Blažej: Ne, nemám.

Doktor: Tak tady máte recept na antibiotika. A za týden přijďte na kontrolu!

Pan Blažej: Dobře, děkuju. Na shledanou.

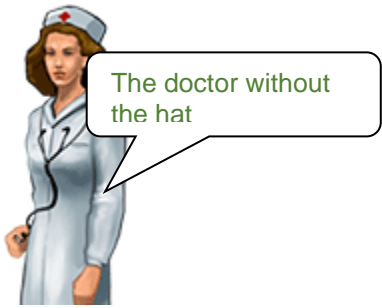

Doktor: Na shledanou.

Co říká doktorka? Co říká pacient?

Odložte si! Je mi špatně. Mám zvýšenou teplotu. Tady máte recept. Otevřete ústa.

Co vás bolí? Musíte dostat antibiotika. Mám alergii na penicilin. Bolí mě ruka.

Kdy mám přijít na kontrolu?

	
Odložte si!	Kdy mám přijít na kontrolu?
Otevřete ústa.	Bolí mě ruka.
Co vás bolí?	Mám alergii na penicilin.
Musíte dostat antibiotika.	Je mi špatně .
Tady máte recept.	Mám zvýšenou teplotu.

Co říká doktor dospělému člověku a co dítěti? Doplňte, co je formální (F) a neformální (NF) oslovení.

Co tě bolí? NF

Co vás bolí? F

Odlož si. **NF**
 Odložte si. **F**
 Otevřete ústa. **F**
 Otevři ústa. **NF**
 Lehněte si. **F**
 Lehni si. **NF**

VŠIMNĚTE SI: Zopakujte si, jak používáme formální oslovení (vykání) a neformální oslovení (tykání).
 Více zde. **GG 5. 2**

GRAMATIKA: Pozorujte:

Co tě bolí?

Co vás bolí?

Podtržené výrazy jsou tzv. objektové konstrukce s akuzativem. Více o nich najdete zde. **GG 23.2**

14_09 Paní Škormová a její malá dcera Ema jsou u dětské doktorky. Poslouchejte dialog. Vyberte, co slyšíte.

Jaký problém má Ema?

nechce pít	nechce jíst	nechce jít k doktorovi
------------	-------------	------------------------

Má Ema horečku?

nemá horečku	má zvýšenou teplotu	má horečku.
--------------	---------------------	-------------

Co jí bolí?

břicho	v krku	záda
--------	--------	------

Kam musí jet?

do nemocnice	jít do školy	na pohotovost
--------------	--------------	---------------

14_09 Poslouchejte dialog ještě jednou. Doplňte.

<p>Situation in a doctor's office. There is a mother and a little daughter. The daughter has a stomachache. The doctor is a woman.</p>	<p>Paní Škormová: Dobrý den, paní doktorko. Doktorka: Dobrý den, tak jaký má Ema problém? Paní Škormová: Je jí špatně. Nechce jíst a má horečku. Taky dvakrát zvracela. Doktorka: A kolik měla? Paní Škormová: 39,2°C. Doktorka: Hm, to je opravdu vysoká horečka. A co tě bolí, Emo? Ema: Bolí mě břicho a je mi špatně. Doktorka: Aha, tak tě vyšetřím. Odlož si a lehni si. Bolí tě to tady? Ema: Au, to bolí. Doktorka: Hm, tak to budete muset jet do nemocnice. Zavolám vám sanitku. Chvilí počkejte, napíšu vám zprávu a žádanku na vyšetření.</p>
--	--

GRAMATIKA: Porovnejte:

Je jí špatně.

Bolí mě břicho a je mi špatně.

Bolí tě to tady?

Podtržené výrazy jsou tzv. objektové konstrukce s akuzativem a dativem. Více o nich najdete zde. **GG 23**

Kdo to říká? Doktorka, Ema, nebo její maminka?

To be filled in any order.

Zavolám vám sanitku.

Bolí mě břicho a je mi špatně.
 Dobrý den, tak jaký má Ema problém?
 Je jí špatně.
 A kolik měla?
 Dobrý den, paní doktorko.
 Taky dvakrát zvracela.
 Au, to bolí.
 Odlož si a lehni si.
 Bolí tě to tady?
 A co tě bolí, Emo?
 Nechce jíst a má horečku.

doktorka	Ema	paní Škormová
Dobrý den, tak jaký má Ema problém? A kolik měla? A co tě bolí, Emo? Odlož si a lehni si. Bolí tě to tady? Zavolám vám sanitku.	Au, to bolí. Bolí mě břicho a je mi špatně.	Je jí špatně. Nechce jíst a má horečku. Dobrý den, paní doktorko. Taky dvakrát zvracela.

Doplňte osobní zájmena v akuzativu a v dativu do tabulky.

mi ji jí tě mě vás

Osobní zájmena (krátké formy)		
nominativ	akuzativ	dativ
já	bolí mě (hlava)	je mi (špatně)
ty	bolí tě	je ti
on	bolí ho	je mu
ona	bolí ji	je jí
my	bolí nás	je nám
vy	bolí vás	je vám
oni	bolí je	je jim

Tvořte věty s osobními zájmeny v akuzativu.

Například: Bolí (já) hlava. Bolí **mě** hlava.

Bolí (on) břicho. Bolí **ho** břicho.
 Bolí (ona) v krku. Bolí **ji** v krku.
 Bolí (já) nohy. Bolí **mě** nohy.
 Bolí (ty) záda. Bolí **tě** záda.
 Bolí (vy) oči. Bolí **vás** oči.
 Bolí (já) ucho. Bolí **mě** ucho.
 Bolí (ona) ruka. Bolí **ji** ruka.
 Bolí (on) zuby. Bolí **ho** zuby.
 Bolí (vy) nos. Bolí **vás** nos.

Co je bolí? Doplněte podle modelu. Použijte osobní zájmena v akuzativu.

Například: 1. Bolí **ho** břicho.

2. Bolí **ji** zuby.
3. Bolí **ji** hlava.
4. Bolí **ho** záda.
5. Bolí **ho** v krku.

Tvořte věty s osobními zájmeny v dativu.

Například: Je (já) špatně. **Je mi špatně.**

- Je (on) špatně. **Je mu špatně.**
 Je (my) špatně. **Je nám špatně.**
 Je (oni) špatně. **Je jim špatně.**
 Je (ty) špatně? **Je ti špatně?**
 Je (ona) špatně. **Je jí špatně.**
 Je (vy) špatně? **Je vám špatně?**
 Je (já) špatně. **Je mi špatně.**
 Je (ona) špatně. **Je jí špatně.**
 Je (on) špatně. **Je mu špatně.**

3. Nemoci a úrazy

14_10 Poslouchejte a opakujte.

		Women coughing/sneezing in front of cat.	
Má rýmu. 14_10_1	Má kašel. 14_10_2	Má alergii. 14_10_3	Má depresi. 14_10_4
	Man sitting on the toilet with stomach ache.		
Má chřipku. 14_10_5	Má průjem. 14_10_6	Má zlomenou nohu. 14_10_7	Má zlomenou ruku. 14_10_8

Jaký má kdo problém? Přečtěte si text. Pak doplňte jména k obrázkům.

Pavel měl včera nějaké špatné jídlo. Teď ho bolí břicho a má průjem.

Je zima. Helena má rýmu.

Katka je smutná a špatně spí. Má depresi.

Evžen má asi chřipku. Je mu špatně, má teplotu 38 a bolí ho hlava.

Jirka lyžoval. Spadl a teď má asi zlomenou nohu.

Edita má alergii na kočky.

Katka

Evžen

Jirka

Pavel

Helena

Edita

	Women coughing/sneezing in front of cat.		Man sitting on the toilet with stomach ache.		
Katka	Edita	Jirka	Pavel	Evžen	Helena

14_11 Poslouchejte tři dialogy. Kdo z těchto lidí mluví s doktorem?

S doktorem mluví

	Women coughing/sneezing in front of cat.		Man sitting on the toilet with stomach ache.		
Katka	Edita	Jirka	Pavel	Evžen	Helena

Představte si, že se vás tito pacienti ptají na radu. Co jim poradíte?

1. Jirka musí	brát léky a nestresovat se.	mít nohu v sádře.
2. Katka musí	být v teple a pít čaj.	brát léky a nestresovat se.
3. Evžen musí	brát léky na alergii.	jíst vitamíny a hodně spát.
4. Helena musí	jíst jen rohlíky a rýži a pít čaj.	být v teple a pít čaj.
5. Edita musí	mít nohu v sádře.	brát léky na alergii.
6. Pavel musí	jíst vitamíny a hodně spát.	jíst jen rohlíky a rýži a pít čaj.

Co kdo nesmí dělat? Doplňte.

běhat chodit do práce jíst mastné jídlo mít doma kočku

Edita má alergii na kočky. Nesmí **mít doma kočku**.

Evžen má chřipku. Nesmí **chodit do práce**.

Jirka spadl a teď má asi zlomenou nohu. Nesmí **běhat**.

Pavel má průjem. Nesmí **jíst mastné jídlo**.

GRAMATIKA: Významovým opakem slovesa muset je sloveso nesmět.

Doplňte konjugaci slovesa smět do tabulky.

	SMĚT	NESMĚT
já	smím	nesmím
ty	smíš	nesmíš
on/ona/to	smí	nesmí
my	smíme	nesmíme
vy	smíte	nesmíte
oni	smí	nesmí

Muset nebo nesmět? Označte, co je správně.

Když mám alergii na penicilin, musím/nesmím brát penicilin.

Když mám průjem, musím/nesmím jíst biftek a hranolky.

Když mám rýmu, musím/nesmím si koupit papírové kapesníky.

Když mám chřipku, musím/nesmím jíst vitamíny a být doma.

Když mám zlomenou nohu, musím/nesmím lyžovat.

Když mám depresi a beru antidepresiva, musím/nesmím pít alkohol.

Důležité výrazy a fráze

Bolí mě...

Co tě/vás bolí?

Chvilí počkejte.

Já jsem poslední.

Je mi dobře/špatně.

Je ti dobře/špatně?

Je vám dobře/špatně?

Kdo je na řadě?

Lehni si./Lehněte si.

Mám alergii.

Mám depresi.

Mám horečku.

Mám chřipku.

Mám kašel.

Mám rýmu.

Mám zlomenou nohu.

Mám zlomenou ruku.

Mám zvýšenou teplotu.

Máte kartičku pojištění.

Odlož si./Odložte si.

Otevři ústa./Otevřete ústa.

Přijďte na kontrolu.

Test**Doplňte části hlavy a úst.**

vlasy

oko

nos

ústa, pusa

ucho

zub

jazyk

ret

	<ol style="list-style-type: none"> 1. vlasy 2. oko 3. nos 4. ústa, pusa 5. ucho 6. zub 7. jazyk 8. ret
---	--

Dopíšte části těla v jednotném čísle.

1. záda
2. břicho
3. hlava
4. zadek
5. ruka
6. prsty
7. krk
8. noha

Co obvykle říká doktor? Doplňte.

They will need Czech letters here.

Situation in a doctor's office. A man takes off his shirt. (see Čeština expres 2, page 31)	Situation in a doctor's office. Doctor is asking a patient. They are both sitting.(see Čeština expres 2, page 31)	Situation in a doctor's office. Man is laying down on a couch. (see Čeština expres 2, page 31)	Situation in a doctor's office. Doctor is examining a patient. He has an open mouth. (see Čeština expres 2, page 31)
Odložte si.	Co vás bolí?	Lehněte si.	Otevřete ústa.

Co říkají doktor a pacient? Spojte otázky a reakce.

Co jste dělal?	Ne, nemám.	Měl jsem nehodu.
Co vás bolí?	Au! Ano, bolí.	Hlava.
Je ti dobře?	Není, myslím, že mám chřipku.	Není, myslím, že mám chřipku.
Máte na něco alergii?	Měl jsem nehodu.	Ne, nemám.
Bolí to tady?	Hlava.	Au! Ano, bolí.

Jaký má kdo problém? Doplňte věty podle modelu.

Například: Simon má zlomenou nohu. Je mu špatně. Bolí ho noha.

Tomáš má zlomenou ruku. Je mu špatně. Bolí ho ruka.

Eva má zlomený nos. Je jí špatně. Bolí ji nos.

Mám zlomený prst. Je mi špatně. Bolí mě prst.

Máte zlomenou nohu. Je vám špatně? Bolí vás noha?

Máš zlomený zub. Je ti špatně? Bolí tě zub?

Doplňte slovesa ve správném tvaru.

Například: (ty – nesmět) Nesmíš jít plavat, protože je moc zima.

(ona – muset) Musí pít hodně vody, protože je dehydrovaná.

(my – nemocet) Nemůžeme hrát tenis, protože nás bolí ruce.

(vy – nesmět) Nesmíte lyžovat, protože máte zlomený kotník.

(oni – muset) Musí odpočívat, protože běželi maraton.

(on – nesmět) Nesmí jít do práce, protože má angínu.

(ona – moct) Může jet na dovolenou, protože už je zdravá.